

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 7 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Ratajczak

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Katarzyna Słup-Ostrawska

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2017 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa I. N.,

przeciwko 1. Miasto P., 2. Skarb Państwa – Prezydent Miasta P.

- o zapłatę

I. Powództwo w stosunku do pozwanych ad 1 i ad 2 oddala;

II. Zasądza od powódki na rzecz pozwanego ad 1 kwotę 14.400zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz zasądza od powódki na rzecz pozwanego ad 2 – Skarbu Państwa Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 14.400zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Hanna Ratajczak

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 18 lipca 2016 roku (k. 3) powodowie I. N. i M. C. wnieśli o zasądzenie od pozwanego Miasta P.-Prezydenta Miasta P. na podstawie art. 417 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks Cywilny w brzemieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku i zmianie ustawy Kodeks Cywilny oraz niektórych innych ustaw, od pozwanego na rzecz powodów kwoty 2.000.000 zł (słownie: dwa miliony złotych) z tytułu odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności; zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów procesu; zwolnienie powodów od kosztów sądowych w całości.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że na podstawie umowy sprzedaży z dnia 13 maja 1975 roku zawartej w formie aktu notarialnego w trybie ustawy z dnia 13 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości H. i G. C. sprzedali na rzecz (...) G.w P. nieruchomość położoną w P. przy ulicy W., następnie w 1990 roku małżonkowie wnieśli o zwrot lub sprzedaż wywłaszczonej nieruchomości. Pismem z dnia 15 września 1990 roku Urząd Miejski w P. zawiadomił wnioskodawców o wszczęciu postępowania w sprawie zwrotu nieruchomości. W 1992 roku zmarła G. C., a spadek po niej nabyli mąż H. C. oraz dzieci I. N., E. D., M. C.. W 1994 roku zmarł H. C., a spadek po nim nabyły dzieci I. N., E. D. i M. C.. Pismem z dnia 29 czerwca 2001 roku I. N., E. D. i M. C. wnieśli o zwrot na ich rzecz wywłaszczonej nieruchomości. Decyzją z dnia 20 grudnia 2001 roku Prezydent Miasta P. umorzył postępowanie w przedmiocie zwrotu nieruchomości.

W piśmie procesowym z dnia 22 września 2016 roku (k. 66) powódka I. N. działając także jako pełnomocnik M. C., zmodyfikowała żądanie pozwu w ten sposób, że wniosła wyłącznie na swoją rzecz o zasądzenie od pozwanego kwoty 835.000 zł tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, a w pozostałym zakresie podtrzymała żądania zawarte w pozwie.

Postanowieniem z dnia 09 grudnia 2016 roku (k. 102) referendarz sądowy zwolnił powódkę od kosztów sądowych w całości.

Miasto P. w odpowiedzi na pozew z dnia 04 stycznia 2014 roku (k. 109) wniosło o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany wskazał, że nie sposób znaleźć podstaw do odpowiedzialności Miasta P., będącej jednostką samorządu terytorialnego, w związku z czym skierowanie żądania pozwu przeciwko Miastu P. jest bezpodstawne. Pozwany zakwestionował powództwo również co do wysokości oraz podniósł zarzut przedawnienia.

W piśmie procesowym z dnia 24 stycznia 2017 roku (k. 125) powódka I. N. wniosła o wezwanie na podstawie art. 194 §3 kpc do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Skarbu Państwa- Prezydenta Miasta P.. Mając na uwadze powyższe nadto wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych Miasta P. oraz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezydenta Miasta P., na rzecz powódki kwoty 835.000 zł za szkody wyrządzone przy wykonywaniu powierzonych mu czynności, na podstawie art. 417 kc oraz art. 420¹ kc oraz zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew z dnia 21 kwietnia 2017 roku (k. 151) Skarb Państwa- Prezydent Miasta P. reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym na podstawie art. 32 ust 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 roku o Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 2261), zasądzeni od każdego z powodów kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Nadto pozwany ad. 2 podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. Pozwany w piśmie procesowym z dnia 31 maja 2017 roku (k. 161) podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko procesowe.

Sąd ustalił co następuje:

Małżonkowie H. i G. C. w dniu 13 maja 1975 roku sprzedali (...) Przedsiębiorstwu (...) z siedzibą w P. nieruchomość położoną w P. przy ulicy (...), obejmującej działkę nr (...). Następnie H. i G. C. pismem z dnia 09 marca 1990 roku złożonym do Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Miejskiego w P. złożyli wniosek o wydanie przedmiotowej nieruchomości po cenie jaką otrzymali z tytułu wywłaszczenia.

Dowód: kopia aktu notarialnego Rep A nr 3500/75 (k. 13-16), pismo z dnia 09 marca 1990 roku (k. 24)

H. i G. C. zmarli kolejno w 1992 roku i 1994 roku. I. N., E. D., M. C. są ich następcami prawnymi. W marcu 1995 roku powódka I. N. zgłosiła się do ówczesnego Urzędu Rejonowego w P. z informacją o śmierci H. i G. C., wówczas została wezwana do złożenia postanowień w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku, czego powódka nie uczyniła.

Dowód: kopia postanowienia Sądu Rejonowego w P.z dnia 03 lipca 1998 roku sygn. akt. (...)/10 (k. 30), kopia postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 07 czerwca 1994 roku sygn. akt(...) (k. 31), kopia uzasadnienia do wyroku z dnia 20 lutego 2007 roku wydanego w sprawie o sygnaturze(...) przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu (k. 43- 49)

Decyzją z dnia 03 września 1992 roku Wojewoda (...) stwierdził nabycie przez Miasto P. z mocy prawa, nieodpłatnie własności przedmiotowej nieruchomości na podstawie art. 5 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 roku przepisów wprowadzających ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych. Miasto P. jako właściciel na podstawie umowy zwartej w dniu 23 grudnia 1996 roku oddał przedmiotową nieruchomość w wieczyste użytkowanie (...) Gastronomicznej Spółdzielni (...) w P..

Dowód: kopia decyzji z dnia 03 września 1992 roku (k. 32), kopia aktu notarialnego rep A nr(...) (k. 33- 37)

Wojewoda (...) decyzją GN.III. (...) z dnia 17 lutego 2002 roku uchylił decyzję Prezydenta Miasta P. jako prezydenta miasta na prawach powiatu wykonującego zadanie z zakresu administracji rządowej z dnia 20 grudnia 2001 roku nr

ZG- (...), którą umorzył postępowanie o zwrot przedmiotowej nieruchomości, wszczętej wnioskiem z dnia 29 czerwca 2001 roku oraz przekazał sprawę do ponownego rozpoznania przez organ pierwszej instancji.

Wobec powyższego na podstawie art. 105 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku kodeksu postępowania administracyjnego Dyrektor Zarządu Geodezji i Katastru Miejskiego (...) działający z upoważnienia Prezydenta Miasta P. jako prezydenta miasta na prawach powiatu, wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej decyzją z dnia 30 lipca 2002 roku ZG- (...) umorzył postępowanie o zwrot nieruchomości położonej w P. przy ulicy (...) zapisanej w księdze wieczystej KW nr (...) .738, oznaczonej w ewidencji gruntów: obręb G., arkusz mapy 29, działka nr (...) o powierzchni 545 m⁽²⁾ wszczętej na wniosek M. C., A. N. E. D. z dnia 29 czerwca 2001 roku. W uzasadnieniu wskazano, że w trakcie ponownego rozpatrywania sprawy przeanalizowano przekazane przez Wojewodę (...) akta archiwalne sprawy (...), prowadzonej przed Kierownikiem Urzędu Rejonowego w P.. Na podstawie tych akt ustalono, że wniosek H. C. i G. C. z dnia 12 marca 1990 roku wszczął postępowanie o zwrot przedmiotowej nieruchomości, które jest w toku przed organem I instancji. Wobec powyższego wniosek M. C., I. N., E. D. z dnia 29 czerwca 2001 roku spowodował wszczęcie przed organem I instancji drugiego postępowania w tym samym przedmiocie, z uwagi na fakt, że nie mogą toczyć się dwa postępowania tożsame co do przedmiotu, postępowanie wszczęte w dniu 29 czerwca 2001 roku na wniosek M. C., I. N., E. D. podlega umorzeniu.

Następnie na podstawie art. 105 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku kodeksu postępowania administracyjnego Dyrektor Zarządu Geodezji i Katastru Miejskiego (...) działający z upoważnienia Prezydenta Miasta P. jako prezydenta miasta na prawach powiatu, wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej decyzją z dnia 31 lipca 2002 roku ZG- (...) umorzył postępowanie o zwrot nieruchomości położonej w P. przy ulicy (...), zapisanej w księdze wieczystej Kw nr (...) .738, oznaczonej w ewidencji gruntów: obręb G., arkusz mapy 29, działka nr (...) o powierzchni 545 m⁽²⁾. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że na wniosek H. C. i G. C. w dniu 15 maja 1990 roku Urząd Miasta P., Wydział Geodezji i Gospodarki Gruntami wszczął postępowanie o zwrot nieruchomości położonej w P. przy ulicy (...) oznaczonej w ewidencji gruntów: obręb Główna, arkusz mapy 29, działka nr (...) o powierzchni 545 m⁽²⁾. Nadto ustalono, że aktem notarialnym z dnia 23 grudnia 1996 rep A nr(...), działka nr (...) została oddana w użytkowanie wieczyste zgodnie z art. 136 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami, który stanowi, że poprzedni właściciele lub jego spadkobierca mogą żądać zwrotu wywłaszczonej nieruchomości lub jej części jeżeli stosownie do przepisu art. 137 stała się zbędna na cel określony w decyzji o wywłaszczeniu, jednakże zgodnie z art. 229 ustawy roszczenie to nie przysługuje, jeżeli przed dniem jej wejścia w życie nieruchomość została sprzedana albo ustanowiono na niej prawo użytkowania wieczystego na rzecz osoby trzeciej i prawo to zostało ujawnione w księdze wieczystej. Wobec powyższego postępowanie o zwrot przedmiotowej nieruchomości stało się bezprzedmiotowe i podlegało umorzeniu.

Dowód: Kopia decyzji GN.III. (...) z dnia 17 lutego 2002 roku (k. 25- 29), decyzja (...) z dnia 30 lipca 2002 roku (k. 38- 39), kopia decyzji (...) z dnia 31 lipca 2002 roku (k. 40- 41)

Wobec treści powyższych decyzji następcy prawni H. i G. C. złożyli pozew o stwierdzenie nieważności umowy z dnia 23 grudnia 1996 roku o oddanie w wieczyste użytkowanie przedmiotowej nieruchomości. Powództwo zostało przez Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalone, również została oddalona apelacja strony powodowej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 20 lutego 2007 roku. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2008 roku w sprawie o sygnaturze II CSK 665/07 oddalił skargę kasacyjną strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 20 lutego 2007 roku, I ACa 1044/06.

Dowód: kopia odpisu wyroku z dnia 20 lutego 2007 roku I ACa 1044/06 wraz z uzasadnieniem (k. 42- 49), kopia wyroku z dnia 18 kwietnia 2008 roku II CSK 665/07 wraz z uzasadnieniem (k. 50- 54)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów.

Sąd przydał walor wiarygodności dowodom z w/w dokumentów, nie były one podważane przez strony niniejszego postępowania, a Sąd nie znalazł podstaw, aby podważać ich wiarygodność z urzędu.

Sąd dał wiarę kserokopiom dokumentów, albowiem ich prawdziwość i autentyczność nie wzbudziła zastrzeżeń Sądu, a także w toku procesu nie została zakwestionowana przez żadną ze stron.

Sąd wniosek powódki o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego oddalił, albowiem na podstawie dotąd zgromadzonego materiału dowodowego ustalił stan faktyczny pozwalający na uznanie, że doszło do przedawnienia roszczenia powódki, a przeprowadzenie niniejszego dowodu prowadziłoby do przewlekłości postępowania oraz generowania dodatkowych kosztów procesu.

Sąd zważył co następuje:

Powódka w przedmiotowej sprawie swe roszczenie wywodzi na podstawie art. 417 kc w brzemieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy- Kodeks Cywilny oraz niektórych innych ustaw, który stanowi, że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności. Funkcjonariuszami państwowymi są pracownicy organów władzy, administracji lub gospodarki państwowej. Za funkcjonariuszy państwowych uważa się również osoby działające na zlecenie tych organów, osoby powołane z wyboru, sędziów i prokuratorów oraz żołnierzy sił zbrojnych.

Pozwany ad. 1 w uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że nie sposób znaleźć podstaw do odpowiedzialności Miasta P., będącej jednostką samorządu terytorialnego, w związku z czym skierowanie żądania pozwu przeciwko Miastu P. jest bezpodstawne. Pozwany zakwestionował powództwo również co do wysokości oraz podniósł zarzut przedawnienia.

Pozwany ad. 2 Skarb Państwa- Prezydent Miasta P. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania według norm przepisanych. Nadto pozwany ad. 2 podniósł zarzut przedawnienia roszczenia.

Sąd uwzględnił podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia.

Zgodnie z art. 442 kc (w brzemieniu przed jego uchyceniem ustawą z dnia 16 lutego 2007 roku) oraz obecnie z treścią art. 442¹ kc roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Z uwagi na powyższe Sąd w pierwszej kolejności odniósł się do podniesionego zarzutu przedawnienia, celem ustalenia czy zasadnym jest merytoryczne rozpoznanie sprawy.

Decyzją z dnia 30 lipca 2002 roku umorzono postępowanie o zwrot przedmiotowej nieruchomości z wniosku K. C., I. N., E. D.. Natomiast decyzją z dnia 31 lipca 2002 roku umorzono postępowanie oraz zwrot nieruchomości z wniosku H. C. i G. C.. Ówczesnie K. C., I. N., E. D. byli reprezentowani przez fachowego pełnomocnika w osobie radcy prawnego A. Ś.. Na dołączonych do akt w/w decyzjach widnieje pieczęć „wpłynęło 06 sierpnia 2002”. Sąd uznał, że od tej daty powódka znała treść niekorzystnych dla siebie decyzji.

Powódka jeżeli doznała krzywdy to o jej wystąpieniu wiedziała niezwłocznie po doręczeniu przedmiotowych decyzji, a nadto nie wykazała aby nastąpiło to później. Już w momencie otrzymania przedmiotowych decyzji powódka mogła wystąpić o odszkodowanie.

Podejmując kolejne kroki I. N. zainicjowała postępowanie o ustalenie, że umowa na podstawie, której ustanowiono prawo wieczystego użytkowania na przedmiotowej nieruchomości jest nieważna. Sprawa toczyła się pod sygnaturą XII C 1408/05 przed Sądem Okręgowym w Poznaniu, w orzeczeniu kończącym postępowanie powództwo zostało oddalone.

Zdaniem Sądu postępowanie to nie spowodowało przerwania biegu przedawnienia. Przerwanie biegu przedawnienia może nastąpić w razie dokonania oznaczonej w ustawie czynności, co znajduje szczególne uregulowanie w art. 123 kc. W myśl powołanego artykułu przerwanie biegu przedawnienia powoduje dokonanie czynności przed organem powołanym do rozpoznania danej sprawy. Żądanie zgłoszone w pozwie i zarejestrowane pod sygnaturą XII C 1408/05 było wywiedzione na podstawie art. 58 kpc, zatem żądanie to nie jest tożsame z roszczeniem powódki dochodzonym pozwem w przedmiotowej sprawie, które ma bez wątpienia charakter odszkodowawczy. Nadto na bieg terminu przedawnienia nie wpłynęło postępowanie wszczęte z wniosku I. N. o stwierdzenie nieważności decyzji Prezydenta Miasta P. z dnia 30 lipca 2002 roku, albowiem postępowanie toczyło się przed innym organem w oparciu o przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, a nadto zakończyło się odmową stwierdzenia nieważności w/w decyzji. Reasumując do przerwania biegu przedawnienia nie doszło.

Biorąc pod uwagę powyższe, licząc 10-letni okres przedawnienia od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę tj. od dnia wydania przedmiotowych decyzji, termin ten upłynął kolejno w dniu 30 oraz 31 lipca 2012 roku. Pozew został złożony do tut. Sądu w dniu 22 września 2016 roku, zatem podniesiony zarzut przedawnienia należało uwzględnić, a powództwo oddalić.

Ponadto podniesienie zarzutu przedawnienia nie było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.) i nie stanowiło nadużycia prawa podmiotowego.

Sąd nadto uznał, że w stosunku do pozwanego ad. 1 Miasta P.- Prezydenta Miasta P. powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na brak legitymacji procesowej po jego stronie. Powódka swe roszczenie wywodzi na podstawie art. 417 kc w brzemieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy- Kodeks Cywilny oraz niektórych innych ustaw. Treść przywołanego przepisu nie stanowi o odpowiedzialności Miasta P., będącego jednostką samorządu terytorialnego a o odpowiedzialności Skarbu Państwa.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd oddalił powództwo, o czym orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

Na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd orzekł o kosztach postępowania i obciążył nimi powódkę z uwagi na oddalenie powództwa i zasądził od niej na rzecz pozwanego ad. 1 Miasta P. kwotę 14.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanego ad. 2 Skarbu Państwa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 14.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, o czym orzekł w punkcie II sentencji wyroku.

SSO Hanna Ratajczak

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować;
2. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki oraz pozwanego ad. 2;
3. Za 14 dni lub z apelacją.

P. dnia 17 stycznia 2018 roku

SSO Hanna Ratajczak